Második évfolyam. 8. szám Székely-Udvarhely, 1896. február 23.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP. — UDVARHELYVÁRMEGYE, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési díjak: Egész évre 4 frt. Fél évre 2 frt. Negyed évre 1 frt. Egy példány ára 8 kr. Papoknak és tanítóknak egész évre 3 frt — Hirdetések és előfizetési díjak a kiadóhivatalhoz (Botfogh Pál könyvnyomdája) intezendők.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő: Dr Vajda Emil.

Társszerkesztő: Solymossi Endre.

Főmunkatársak: Pogány Kornél, Imbery Árpád

Kiadó és laptulajdonos: Botfogh Pál.

A lap szellemi részét illető közleményeket a főszerkesztőhöz is intézendők. Kéziratok nem adatnak vissza. — Hirdetmények ugyanott az árszabály szerint számittatnak.

Nyitva van: este 5 óra. Bejöve alig délben 12 s 2 óra.

A székely kivándorlás megakadályozásának módja. IV.

Börkészítés. Vászonszövés.

A székely vándorok a börkészítő ipar terén most is ott vannak, a hol 100 év előtt. Mindenkibe sok pénz folyt és folyhe csak a kocsmák utján is, de annak az ily ipar terén nincs nyoma. A talpnak és sok egyéb nek készített bőr idegen felföldi és kezekből kerül mindenkibe. Maros Vásárhelyt a Maros, Udvarhelyt, Keresztart a Küküllő, S.-Szentgyörgyöt az Olt, K.-Vásárhelyet a Torja- és Kászon vize mossa. De egyik sem használta és használja fel e drága vizeket jelentékenyebb börkészítésre. Sok nagy tőke semmisült meg haszontalan kezekben akarat és szakértelem hiánya miatt és sok nagy tőke keres más elhelyezést, e jelentékeny iparág rendszeres egyesesnek és az egésznek véghetetlen kárára

A mai s jeles börkészítő tatárok nekünk vér és nyelv szerinti atyánkfiai messze keleten. A muszka lakik és sok más finom készítősi bőr Odesszából s máshonnan most is tőlük, azó ügyes kezükből kerül hozzánk.

Szinte kivánatos lenne mostanában egy hadjárat a tatárok részéről a székely városok ellen, hogy nehány évre hajtanák el polgáraikat magok előtt — mint régen — bőrgyáraikba, s tanitanák meg a börkészítés különböző és finomabb ágaira, mert ugy látszik, hogy addig nem mozdulnak.

Mennyi székely családdnak adna kenyeret az ilyen bőripar! De adhatna a szövés is.

Tudva van, hogy Udvarhely takácsai amerikai, vagy más származásu, s idegen fonásu hitvány gyapothól szövik a tarka szőtteseket, leányaink, asszonyaink vásárolják és viselik, hogy keresztyei és más asszonyaink ugyanilyen fonalból szövik és használják a más vásznat, hogy már ma a kender fejérnémű kimení divatból, hogy a singes kereskedésekbe hezöntö pénz mind külföldre vándorol, éppen mint a tuszeresek is, s hogy az országba külföldről evenként bejövő vászonnemükért kimenő pénz megbiladja a 30 milliót évenként.

Az is tudva van, hogy a havasos osztrák Szilézia gyáraiból és falusi házaiból kerülnek hozzánk a legszebb len és kender vásznak, asztalnemük stb.

De pompásan teremné a Kükülló, Nyikó, két Homoród, Nyárád, Maros és Olt völgye a lenet és kendert nagyban, s be pompás szövő gyárak létesülhetnének közelebbről Udvarhelyen és Kereszturon. A feld igy jól és jobban fizetne a gazdának, s a feldolgozás eltartaná minden falunak felét, mint a silányabb Szileziában. A hitvány és egészségtelen gyapottélének helyett len és kender szövet kerülne népünk testére, véghetetlen pénz maradna benn és jöne be

Igy a s.-szentgyörgyi iskola is szó idegen czernából. Sem gazdáknak, sem szövő-iparosoknak, vagy másoknak nem jut eszébe a len és kender nagy mérvü termelése és helyi feldolgozása.

Iparértekezéinek, s köztük a nagy emlékü Ipolyi Arnold nagyváradi püspök is, azt állitják, hogy az ős magyarok jeles börkészítők voltak.

Teremtsünk a székelységnek tápláló házát a házában börke zitó és szövő ipar által is, mert Budvárnak csupa meddő és ábrándos szemléésével már most sem leli honját a házában, s ha nyugatnak és keletnek legyveres viharjai nem birták elüzni innen 1400 év alatt, felnőnek nélkül elszállingóztatják a nyugati czivilizáció játszian szökellő halpai meglálni oda, a honnan vilagiránt elérve kijött vala, s az *Ennes magunk álmainak és Turul-madarunk eltlesz vége, a hol lezdete volt.*

Derzsi József

TÁRCZA.

Temetnek....

A „Székely Udvarhely"-nek irta:

— Treubadour. —

Kocsim megállt a szülői ház kapuja előtt, s egészen elcsodálkoztam, hogy a jó öreg haló néni helyett egy fanyar képu, vézna leány szalad elénk, hogy leemelje s beczipelje a csomagokat.

— Hát az öreg Éva néni hol van? kérdem anyámtól.

— Szegény asszony! Meghalt az a szép, fiatal Z.-uszkája, tudod, a ki a dohánygyárban dolgozott. Most három órakor lesz a temetése. Ha nem restelnéd, megadhatnád neki a végtiszteséget, s kikísérhetnéd a halottat a temetőbe.

— Jó szivvel megteszem, anyám!

C.-ak anyji idem volt, hogy a szürke, poros utirruhát feketére cseréljem fel. Siettem a halottas házhoz, messze ki a felsővárosba. A nap perzselt, égetett, homlokomról csorgott a verejték. A Katalin kápolnánál szembe jött velem a pap, veresszeg-lyi fehér miseruhában, az ezüst keresztjétől, nehezen vonszolva lomha, elhizott testét. Nagy gyokat lihegett, pufók arczát veresre égette a nap, az izzadtság cseppjei csak ugy omlottak róla. A két mini-trans gyerek bambán lépkedett mellette. Az egyik nagyokat lóbáit a tömjéneszüttel, a más ik keményen ökölre szoritva a pogácsa tartó a hosszu fekete-czitet. A pelyhes állu segédkántor, hónu ali szoritva énekes könyvét, roppant komolyan, méltóságtelje-en méregette léptöt. Megvártam, melyik utczába térnek be s követtem őket. A ház előtt egy sereg borzas, mezitlábos purdé hanczurozott a porban, a kapuban a szomszédságból idesereglett vén asszonyok tolongtak s zajos beszédben tárgyalták a szomszu esetet. Az egyik erősen ladonszva vczokszét, hogy ő jobban tudja, mint akárki fia, mert félév óta lakik már ebben a házban

— Ilyen nyomorusságot még életemben nem láttam. A gutaütött, apjuk élt éve nyomja az ágyat. A Zörzsi, mióta szaszi betegségbe volt, nem keresett egy árva fillért se. A kisebbik lány a gyárból minden szomi ation este két tallért hozott haza. Az öreg asszony az ő kis bérebül, avval a pár forinttal hogyan tartson fenn egy családot. Hát lehet ebből bárom embernek, meg három gyereknek enni adni?

— Mégis csak kár volt ezért a szép nagy lányukért. — vették közbe a körülállók.

— De hiszen jól tett vele az Ursten, hogy elvette. A baja is, meg tudom az éhség is kinozta. Még szerencse, hogy az anyja hozott neki néha egy-egy jó falatot. Az tartotta benne a lelket. De hallják csak, miért kinlal ugy a kisfiu?

Bementünk az udvarra. A pap nagyba hadonászott az ezüst keresztjel.

— Három óra elmult. Itt hiába váratjuk az embert. Eddig kössen lelettek volna. Már khhoz hattak volna a koporsót az udvarra.

Mig odabenn a fóldes, alacsony, gerendás szobában lázas sietséggel szegezték be a koporsót, sorra nézton a szük udvaron szorongó alakokat. A sok szürke és feketeruhás asszony mögött álltak a dohánygyári kalóttségu, három fehérba öltözött fiatal leány. Haugosan beszélek s miutha vitatkoztak volna, heves kizmozdulatokkal akartak megügyözni egymást. Az egyik ezekre, a mint a kapon belépünk az egyiptói valamit a többiekek. Erre valamenyien összebujtak s ón leméztem a fóldre, hogy ne lássák pirtló arczomat. Csak akkor egyenesedtem fel, mikor a körülöttem álók suttogva mondták:

— Hozzák már?

A lányok mögött megnyilt az ajtó, négy legény, karjukon fekete kreppel, erősen meghajolva az alacsony ajtóban, hozta a sárgára mázott fakoporsót.

— Hozzák már!

Miutha szédültés fogott volna el, végigsimittottam homlokamat. Abban a négy deszkabanlóban Zsuzsikát hozták, azt az ide, szépséges teremtést, kinek vilu, örökké mosolygó arczát ugy éjszakonként, mikor jegyesével beszélt, ki a cseszdogsástól, mikor jegyesétől beszélt, ki a gyárban dolgozik mikor czimes, ügyes legény. Hogy szánkat a hóupokat pinkosdig, s kért, Hogy szánkat a hóupokat pinkosdig, s kért, nézzem meg a naptárt, hiny hét van meg a kalendalomig.A két nagy fekete szeme, miutha az eles bizta ó jövendőt látná ugy a kapu-ugy-e felavagyesét mondegete. Az ujj dohányugy-e felavalesi tánczvigalman, milyen büszkén tánczolta az első tourt a megyei nagy-urakkal, kik az ünnepélyt jelenlétükkel megtiszteltek, s a legszebb tánczosnőket megtánczoltatni kegyesek voltak. Most ott hozzák a hideg élettelen testét a sárgára mázult fakoporsóban; négy legény az alacsony ajtóban megkajolva jön ki lassan, utánok egy kis összetört, összetöpörödött, sirankozó asszony meg egy tizenötéves kenderhajú, sáp dt leány, három

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Emma, K. Nagy Margit, Lukácsfy Etelka, Lukácsfy Marika, Meggyes Emma, Nagy Erzsi, Nemes Ágnes, Paál Erzsi, Paál Ilka, Pávelka Marika, Rápolti Mariska, Róbert Margit, Solymossy Ágnes, Solymossy Panna, Soó Mariska, Schuller Sarolta, Stratzinger Tercsike, Szabó Berta, Szentpéteri Katinka, Szobovits Stefike, Técsi Erzsi, Vánky Miczi, Vérterez Friduka, Zakariás Anna stb. kisasszonyok. — Természetes, hogy ily szép erkölcsi sikerrel karöltve jár az anyagi is. Dr Török Albert, ny. főispánnak 5 frt és báró Pongrácz Vincze őrnagynak, az intézet lelkes mecenásának 9 frtnyi felülfizetésével a netto jövedelem 106 frt 34 kr. Mely eredmény, valamint a terem izléses diszitése a rendezőség munkáját dicséri.

— **Gyermekszinház.** Az irgalmas nővérek vezetése alatt álló r. kath. leányiskola növendékei az idén is megtartották szokásos farsangi szinházukat. A serdülő ifjuság játékát is élvezettel hallgatja az ember, hát még a büntelen, naiv szivek édeskés, fülbemászó megnyilatkozását! Omlott is a közönség a mult vasárnap délutánján s oly hatalmas csoportokban verődött össze, hogy az intézet diszterme majdnem roskadt bele. Három kis vigjátékot adtak elő, még pedig nagyon helyes tapintattal, a szereplők korához mért érettségi fokozat szerint. A »Tollkés«-ben Gizike, Dinike, Satöbbike oly értelmes csevegést csaptak, hogy Sipulusként mindenki »bámuelt« s a hatást még inkább fokozá az a szemmel látható tény, hogy űlve nagyobbak valának, mint — állva. A hatás pedig árként dagadt a nézőkben s tetőpontját a »Megbüntetett hiuság« igen jóizü s a mellett tanulságos előadásában érte el. Két élőképet is bemutattak, nemcsak sok füsttel, mint sokszor megesik, de nagy tüzzel s annak a hat székely-magyar szinbe öltöztetett szép kis lánynak körmagyar táncza pedig méltóképen raká fel az osztatlan siker koronáját az előadás fejére. Szóval az egész programm igazolta nem tudom kinek azt a szép mondását, hogy a kis bébék valóban a családi élet géniusszai. Köszönet a szülőknek áldozatkészségükért, köszönet a közönségnek ily impozans érdeklődéseért, de bizonyára mindnyájunk köszönetét legjobban kiérdemlik az intézet érdemes főnöknője, Cassiana és Adolfin nővérek, kik sokoldalu tudásukkal, a páratlan türelmet kivánó munkának önzetlen ügybuzgalmával ez alkalommal is bebizonyitották, hogy általános felfogás szerint ők a gyermeknevelés leghivatottabb mesterei. Az előadás tetszés szerinti belépő dijából 44 frt jött be, mely jutalmi könyvek vásárlására fog fordittatni.

— **Álarczos bál.** A helybeli önk. tüzoltó egylet f. hó 16-án tartotta szokásos álarczos-bálját, mely régi hagyományaihoz hiven, az idén — sem sikerült. Volt néhány igen sikerült jelmez, melyek között különössn feltünt csinos elegantiájával egy Mercur, melyet sokan Venusnak néztek. A közvélemény föltétlen neki itélte az első dijat, de a jury a siami ikreket kedvelte, a második dijra egy csikósnak öltözött leányt tartott érdemesnek s Mercurnak adta a 3-ik dijat, melyet az illető, (valamint a többi álarczos is a maga diját) nagylelküen viszszaajándékozott. Általános tetszést aratott egy empire ruhába bujt bébé: igazán bájos jelenség volt. Miután a jelige „ismerlek, szép maszk“, vagy $97\frac{1}{2}$-szer elhangzott, az álarczosok kiléptek az ismeretlenség homályából s a megjelent hölgyekkel éjféli egy óráig járták — a bolondját.

— **Küsmödi hangverseny.** A küsmödi dalkör, saját pénztára javára, hangversenynyel összekötött kosaras tánczvigalmat rendezett, folyó hó 13-án, Jakab Elek ur termében, mely kitünően sikerült. Ezen mulatságon megjelentek közül felülfizettek a következők: Etédről Ádám Dénes körjegyző 1 frt 60 kr, Gagyi Lajos, Gáspár Albert gépész, Jakab Adolf 60—60 kr. Pál Gyula tanitó, Lengyel Ignácz orvos, Somodi Domokos, Máthé László, Nagy Ferencz 30—30 kr. Bakó Dániel tanitó 10 kr, Rugonfalváról Bokor János ny. tanitó 20 kr. Küsmödről Dór Ferencz 60 kr, Péter Elek 10 kr. Katona Sándor, Nagy Károly, Dénes János, Nagy Domokos 10—10 kr. Fogadják a felülfizető urak a mi alakulófélben lévő dalárdánk legőszintébb köszönetét. Bokor Tamás tanitó.

— **Tánczestély Székely-Kereszturon.** A »Székely-keresztúri jótékonyczélu társaskör« folyó hó 15-én tartotta meg bálját, s mondhatjuk, ilyen bál évtizedek óta nem volt Székely-Kereszturon; mely ugy az anyagi, mint az erkölcsi sikernek megfelelt volna. A Horváth István terme soha olyan dekoratióban nem részesült, mint ez alkalommal. A termet 28 tükör diszitette, egyetlen egy kép volt a bejárattal szemben, koronás királyunk Ő felsége élethü arczképe. A kép alatt egy csinos szökőkut volt, melyből illatos viz szökött fel $1\frac{1}{2}$ méter magasságban. A terem oldalfalai és a menyezet, zöld fenyőgalyakkal volt bevonva, ugy, hogy az ember nem is szobába, hanem egy illatos fenyőerdőbe képzelte magát. A csinos decoratió az egybegyült szép közönséget annyira magához bilincselte, hogy a hajnali órákban is fájó szivvel és édes visszaemlékezéssel váltak meg a teremtől, egy gyönyörü szép emléket vive magukkal. A rendezőket fáradhatatlan buzgalmáért az elismerés méltán megilleti. Daczára, hogy a belépti-dij egy korona volt, az összes bevétel 91 frt 65 kr. Kiadás 51 frt 95 kr. Tiszta jövedelem 39 frt 70 kr. Felülfizettek: Magyarosi Arthur, Bálint Dániel, Kovács Mózes, Keresztes János, Nagy T. Elek, Céh Gábor, Konrád József 50—50 kr, Szöke Károly 20 kr. Rácz István 50 kr, Bartha Antal 50 kr, Arus Albert 10 kr, Bihari Mór 50 kr, Biró István 20 kr. Meisinger Gusztáv 50 kr, Vitályos László 50 kr. Maksai Lázár 1 frt, Jakab István 50 kr, dr Lengyel Árpád 50 kr, Lengyel László 50 kr, Michel Károly 50 kr, Pethő István 10 kr, Dávid Imre 20 kr, Vitályos Albert 50 kr, Pösig Venczel 35 kr. Fogadják a felülfizetők az egylet köszönetét. s. t.

— **Kosaras tánczestély.** Folyó hó 15-én Zetelakán, Bálint István tanitó házánál, jól sikerült zártkörü kosaras mulatság volt, melyet a tanitói kar, Szabó Dénes, postamester és Biró Mihály rendeztek. A terem zsufolásig megtelt válogatott közönséggel, s oly vidám hangulat uralkodott mindvégig, hogy csak a reggeli órák vetettek véget a kedélyes mulatságnak. Az estély tiszta jövedelme a Budváron felállitandó emlékoszlop javára fordittatott. A tánczestély alkalmával, melynek tiszta jövedelme, leütve a kiadásokat, 10 frt, felülfizettek: Balázs Ignácz k.-keményfalvi plebános, Bagoly Mihály, zetelaki s.-lelkész, Ujhegyi Miklós, Horsetcky Jenő könyvelő és Csép István 50—50 krt.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tekintettel a Budváron felállitandó millenáris emlékoszlop érdekében megindult mozgalomra, lapunk állandó rovatot nyit s a befolyt adományokat hétről-hétre nyugtázza.

Ujabban adakoztak: Kis János s.-lelkész 22. iven Kolozsvárt 23 frt 50 kr, Biró Lajos főgymn. tanuló 362. ivén Zetelaka 7 frt 10 kr, Baróthi takarékpénztár 5 frt, Zetelaki bál jövedelme 10 frt, Kórody Endre ny. tanár 4 frt. Nunc ad fortissimum, Jakab Elek országos levéltárnok, akademikus s vármegyénk monographiájának tudós irója 69 frtot gyüjtött a főváros legkiválóbb férfiai közt s nem egy özvegy 5 frttal járult oszlopunk tőkéjéhez! Oly szép tett ez, mely mig veterán tudósunk ős hazafi-ágát ujból is igazolja, másrészt követendő példát ad másoknak is, hogy gyüljön a pénz, mert a székelységhez nem illik saját szavai szerint a »nyomorékság.« Főösszeg: 3166 frt 44 kr.

— **Esküvö.** Dr Szacsvay Gyula ügyvéd, e hó 17-én vezette polgári kötés elé Gergely Irmát, társaskörеink kedves tagját. A vőlegény diszmagyarban volt s tanukul Soó Gáspár igazgató és dr Ráczkövy Samu szerepeltek. A polgári aktus után Bedő Ferencz helyb. ref. lelkész áldotta meg az uj párt a háznál, megható beszédet intézvén hozzájuk. Az uj pár a délutáni vonattal Kézdi-Vásárhelyre utazott. Boldogságot kivánunk.

— **Nőegyleti fillérestély.** A helybeli nőegylet szives tudomására hozza a t. közönségnek, hogy a nőegyleti fillérestélyek tartását szerdán, azaz f. hó 26-án a Budapest szálloda nagytermében ujból megkezdi. A szerdai fillérestély rendezői; Jakab Mariska és Fekete Irén k. a. Reméljük, hogy a közönség e kellemes szórakozást nyujtó estélyek iránt szokott buzgósággal fog érdeklődni.

— **Iparosok fillérestélye.** A folyó hó 17-én megtartott fillérestély, melyet Czikmántori Berta, Schuller Berta, Németh Sándor és Mészáros Vilmos rendeztek, méltán sorozható az eddigi estélyek legsikerültebbjei közé. A szép számmal egybegyült közönség gyönyörrel hallgatta a programm minden egyes pontját s szünni nem akaró tapsviharral jutalmazta a müködőket, kik közül különösen kitünt Kovács Kata k. a. szép, iskolázott hangjával, ki népdalokat énekelt, czimbalomkisérettel, s mint eddig, ezuttal is való li müélvezetben részesitette a hallgató közönséget. A többi müködők: Diemár Emil, Sebessi Arthur, ügyesen megirt felolvasásaikkal és Péter Ferencz mélyen átérzett szavalatával, úgyszintén Kónya

---

kopaszra nyirt, szürke ruhás gyerekkel. Megálltam a koporsó mellett, közel a paphoz, ki mielőtt hozzáfogott a beszenteléshez, megkérdezte a legényektől, hogy az alsó-, vagy a felső városi temetőbe viszik-e a leányt. Mikor megtudta, hogy az alsó városiba, boszusan toppantott a lábával.

— Köszönöm szépen, künn az Isten háta mögött. Jó lesz sietni — sugta oda a segéd kántornak. Négy órakor vár valaki otthon.

Levette kalapját, nagy gyorsan keresztet vetett, meglocsolta szentelt vizzel a koporsót s lepergetett egy rövid latin imát, melyet a férfiak födetlen fővel hallgattak végig. A pelyhes állu segédkántor komoly, szertartásos ábrázattal énekelte le az énekeskönyv legrövidebb darabját. A páros versszakokat következetesen kihagyta, a jámbor nép nem vette észre az értelmetlen röviditést. A fehér ruhás gyári leányok szakadatlan suttogtak, egyik-másik le nem vette rólam vakmerő, fürkésző tekintetét. Észrevettem, hogy azt kérdezgették egymástól, mit keres itt ez az urfi talpig fekete ruhában! Ott álltam zavartan e sok koldus között, kik tekintetüket élesen rám szegezték, s komolyan, mereven figyeltem a segédkántor énekeskönyvébe, hogy ne kelljen a szemökbe néznem. Mikor néha lopva felpillantottam, gonoszul hunyoritva mosolyogtak egymásra, mintha mondanák:

— Tudjuk már, bizonyosan szeretője volt. Arczom égett, szemeim hiába kerestek egy pontot, hol megpihenjenek. Mintha az a sok kaján leányszem üldözne, s gunyosan kaczagva, mondaná:

— Tudjuk már, bizonyosan a szeretője volt.

A halottas háztól a temetőig ugy rohant a szánalmas menet, mintha kergették volna. A hirtelen kerekedett heves szélroham fölkavarta a városvégi utczák portengerét és söpörte, vitte magával a szürkés fekete, maroknyi tömeget. A lelkész erősen sietett, fuldokolva, mintha menekülni akarna a közelgő zivatai elől. A segédkántor bizonyos hosszu időközökben vontatva fujt el egy-egy kurta versszakot; a gyári lányok halkan felsikoltottak, mikor a szél hajukat, fehér ruhájukat szétkuszálta s arczukba vágta a port.

Az ablakokból kiváncsi női fejek kandikáltak ki; varróleányok, le sem téve a gyolcsot, meg a tüt, kihajoltak az utczára.

— Nézd, Sárika, hogy kiöltöztek a gyári lányok.

— A melyik a koszorut viszi, elég csinos.

— De nini, ez a fiatal ember talán azt kiséri. Bizonyosan a temetőben adtak egymásnak találkát.

— Miért ne. E z e k t ő l kitelik. A hely elég alkalmas.

És vihogva huzták be az ablakredőket. Hallatszott, mily jóizüen kaczagnak a Sárika trágár beszédein. Én meg csak siettem a szánalmas gyászmenet után, lehorgasztott fővel, mint a ki nem mer a becsületes emberek szemébe nézni. Az egész utczán végig fülembe csengett a varrólányok arczátlan kaczagása:

— Bizonyosan a temetőben adtak egymásnak találkát. A sirnál a pap ujra beszentelte a halottat, ujra lepergetett egy rövid imát, a segédkántor hosszan elnyujtva énekelt egy-két verset, fölverve a temetőkert csendes, zajtalan nyugalmát. S mialatt a legények nagy kötélránczigálás s taszigálás közben leeresztették a koporsót a földbe, a káplán sietve lerántotta magáról a fehér köntöst, odadobta az egyik ministrans gyereknek s a segédkántorral egy pillanat alatt eltünt a sirdombok és akáczfák mögött.

Egyszerre kitört az elégedetlenség, a zugolódás; a vénasszonyok szidták a papot.

— Ez gyalázat! ki látott valaha ilyen temetést. Olyan lóhalálában csinálta, mint a kinek ég a ház a feje fölött.

— Szegény leány, ugy temette el, mint a kutyát. Hogy hadarták le az imádságokat, meg az énekeket.

— És a kántor nem is mondott bucsuztatót, pedig meg volt fizetve.

Odamentek a siránkozó anyához s biztatták, hogy okvetlen visszakérje a kántortól a pénzt, a mit a bucsuztatóért fizetett. Aztán még egyszer megvigasztalták, figyelmeztették, hogy a sirásónak ne adjon több borravalót, mint három piczulát, nyugodalmas jó éjszakát kivántak neki s mint valami kielégitetlen lármás munkáscsapat vonultak ki a temetőből.

A fehér ruhás leányok megvárták, mig a sirt behantolták s a mellé tüzött fejfára rátették a gyári munkásnők koszoruját. Ők is megvigasztalták a szerencsétlen Balónét s lassan, örökösen suttogva indultak kifelé a kapuhoz vezető ákáczfasorban. Majd az egyik, majd a másik kacsintott hátrafelé, biztatón, bátoritva. A kapuban megálltak egy pillanatra s mikor látták, hogy én lecsüggesztett fejjel, a frissen hantolt sirra meresztett szemekkel, mozdulatlan állok, felbigyesztve ajkukat, szánó mosolylyal s kézmozdulattal intettek egymásnak:

— Hagyjátok. Bizonyosan a szeretője volt.

Az ég egészen beborult, csendesen, szeliden kezdett permetezni az eső. A szerencsétlen asszony munkától megbarnult, érdes keze ott pihent az enyémben s még sokáig álltunk a sir mellett szótlan, mozdulatlanul, könnyes szemekkel.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sándor és társai kitünő zenedarabjaikkal nem kisebb hatást értek el s a közönséget a legvidámabb hangulatba hozták. A fiataság páratlan jó kedvvel táncozott éjfél 12 óráig. — A jövő, február 21-iki fillérestély mulódíjai: Bécsi Ferenczné felolvas, Gál Juliska szaval, Korunkay Ferencz énekel, Preisz Béla szavalás és Sola Aladár monologizál. Rendezők lesznek: Kálay Juliska, Romló Juliska, Pelmári József és Nagy Zsigmond.

— **A koresolya egylet** folyó hó 19-én vál. ülést tartott dr Kovács Mór elnöklése mellett. Jelen voltak: Bárgyi Kálmán, Herszényi Zsombor, Farczády Lajos, Hoffman Sándor és dr Vajda Emil. Elnök bejelenti, hogy a koresolya-egylet javaival táncestély jövedelme az egylet pénztárát 28 frt 12 krral növelé. A vál. a rendeszőnegek jókonyileg köszönettel fejezi ki. A pénztáros jelentéséből örömmel konstatáltatott, hogy az egylet anyagilag is szépen menő biri fölmutatott, aki mintegy 200 frton felül levő fölöslege van. Betéli igennepély tartását is elhatározta a vasárnapiy, melynek rendezésére Farczády Lajos elnöklete mellett Hoffmann Sándor, Pagiardi Agostino és Herszényi Zsombor vál. tagok kéréttek fel. A jégünnepély, mint érdeklő ünnelett, tegnap este folyt le.

— **Nőegyesület jövőlvanitás.** A február 7 én tartott vál. kollegiumi mu ésgban a következők fizettek felül: Szellósi Sándor 5 frt, Szellósi Ilona 1 frt, Sipos Mihály 1 frt, Jodál Rezső 1 frt, özv. Pap Jánosné (Sz.-Keresztur) 1 frt, özv. Sebesi Jobné (Sz.-Keresztur) 1 frt, Borbáth Dániel (Sz. Keresztur) 1 Pálffy Dénes (Brassó) 1 frt, Bíró György 1 frt, Nagy Gábor (Kolozsvár) 1 frt, Dániel Elek (Baróthi) 1 frt, Bedő József (Hodgya) 1 frt, Szabó Árpád 1 frt, Bod Károly 1 frt, Molnár Károly 3 frt, Soos József 1 frt, dr Nagy Sándor 1 frt, Bedő Ferencz 1 frt, Solymossy Endre 1 frt, Szabady Tivadar 1 frt, Fejes Áron 1 frt, Pálffy Ferencz 4 frt, Olasz Gyula 1 frt, B. Józsa Gyula 1 frt, dr Kovács Mór 1 frt, Miskó Árpád 4 frt, Ilyés Miklós 4 frt, Csanády Zalán 1 frt, Schuppek József 5 frt, Gyertyánffy Gábor 2 frt, dr Rózsa Géza 50 kr, Kovács Dániel 1 frt, Gencsi Lajos 2 frt, Németh Sándor 1 frt, N. N. 50 kr, dr Mezei Ödön 3 frt, Szénási József 1 frt, Kovács Ferencz 1 frt, Vargha Ida 1 frt. Fogadják a rendező-bizottság hálás köszönetét.

— **Halálozások.** Koncsag Elek, volt 46 ős honvéd, ezeredó, özvelhalálozott Kolozsvár 1 órakor, élete 64-ik, második házasságának 25 ik évében, 5 napig tartó szenvedés után, folyó hó 19-én este megszünt élni Székely Keresztúron. — Kiss Erző, budapesti államvasuti gépészmérnök, hosszú szenvedés után, február hó 19-ik napján, 1896. évben Székely Udvarhelyt, életének 35 ik évében, roha mos tüdővész következtében megszünt élni.

— **Gyász-hír.** Sz.-Udvarhely varos közötiszletben és beszülésben álló fájegyzőjének, Gálfy Endrének, a kig 27 éves szeretett kisfiacskája, f. hó 20-án, torokloblban az orok boldogság honába költözött. A vesztesége és fájdalom, mely a szülő szivben van, pótolhatatlan, melyre itt csak az nyujt, hogy sokan osztozunk a bánatban.

— **Meghívó.** Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesületálital Székely-Keresztúron rendezett tenyészbika vásár és kiállitás alkalmával, februar hó 29-én d. u. 4 órakor Székely-Keresztúron, a város tanácsterén-e-n, az erdélyi szarvasmarha tenyésztés kérdésben báró Kemény Béla ur elnöklete alatt tartandó értekezle re, az érdeklődő gazdakózönséget tiszteltetni meghivom. Az udvarhelymegyei gazdasági egyesület nevében Székely-Udvarhely, 1896. évi februar hó 21 én. Ugron János, elnök.

— **A helyi kiállitás** bizottsága folkéri mindazon helyi és vidéki kiállítókat, aik a millenniumra tárgyakat jelentek be, hogy azokat legkésőbb az mu hó 16-ig foltétlenul beküljék, mert a késöbb beküldöttt tárgyakat a bizottság nem fogja beosztbatni a rendes időben. A tárgyak a helybeli sparos épületben helyezteetnek el a vasárnapi napon.

— **Helyi kiállitás.** A millennium kiállitására szánt tárgyakhól igen tanulságos és érdekes helyi kiállitást rendez az erre kiküldött bizottság, melyi Scheiffer Nándor, Solymossy Endre és dr Vajda Emil tagokból áll. A helyi kiállitás az ipari szakképző nagytermében lesz s 4 napon át fog nyitva állani. A bemeneti díj tetszés szerinti s a jövedelem a kiállitásra felküldendő tárgyak költségeire s tárdijak fedezésére fordittatik. A kiállitás ideje 18—22-ig bezárólag fog tartani. Március 25 én a tárgyak már felküldendők.

— **Kanyaró.** A járvány városunkban mind nagyobb mérveket öltt, ezért a multhétben, az összes ö-mi iskolákat bezsuktatá, kivéve a ne. kir. állami főreálisk. előkészitő osztályát. A járvány kitörésétól mult csütörtök estig 56 esetet jelentettek be az orvosok.

— **Kastor** választás volt e hó 19-én Zetelakán. Megválasztatott Petres Viktor, farkalaski lántor.

— **Pausasz.** Azon tenyészi kiállitónak, hogy: „Minden test a föld kőzppontja felé esni törekszik s ha skadály nines előtte, le is esike bátorkodom felhívni a tekintetes szerkesztőség becses figyelmét a Beuczely levélhordó rozoga bőrtáskájára, illetve kérni: „hogy szivesskedjék ezen körülmenyre a postahivatali figyelmeztetni, mivel az hiszem, könnyen kisebtik a táska folytonossági hiányán egy egy levél, ezek pedig sok esen óhajtja s kár vo na, ha a pontos levélhordó inná meg ennek a levét. (Nyugszó Leczika.)

— **Ünnyülösság.** Bándi Sándor, sükeji illetőségü és Szombatfalván tartózkodó f. hó 19-én, ugyanesak szombatfalui lakos Lukács Józsefnek a pálfalusi kocsmáztta magát. Tettének oka ismeretlen, de valószinü és hibétó, hogy az elöntusag korgette a halálba.

— **Esküvő.** F hó 17 én tartotta Gálffy Kálmán székely-udvarhelyi szolgabiró gyermekének Jakabházi Györgynek a menyasszonyát Pálikával. A polgári házasságkötés d. e. 11 órakor volt. Tanuk gyanánt szerepeltek: Pálffy Károly székelyudvarhelyi m. kir. főreálisk. tanár, a volt gyár. igazgató, a Törökfürdő tiszteletbeli főjegyző, ki a betegen fekvő Gamerra Oszkár báró főszolgabiró helyettesitette. Az egyházi szertartás d. u. 5½ órakor kezdődött a székelykeresztúri unitárius templomban. Ennek alkalmával az ifjú kocsisortan vonult le a menyasszony lakásáról. Nagy közönség nézte ugy a levonulást, mint a templomban az egyházi szertartást. A menyasszonyt az egyik násznagyával Gurton Gábor négyes fogata vitte. Násznagyok voltak Pünkösti Ferenc műszaki tanácsos, a menyasszony sógora, Kassáról és Lőhmann Róbert dr kereskedelmi akadémiai tanár, a vőlegény sógora, Kolozsváról. A lakodalmi menetben illő helyen vőlegény, a menyasszonynak nagynénjét ugyszólván novelonnyáját, Pudnyay Miklósnénát, ki Lugosról jött el testvére esküvőjére és önfeláldozóan teljesitette itt a hiányzó teendőket; továbbá: özv. Torók Pálné, Lestyán Ferenczné, Ferenczi Gyuláné, Jánosi Gyulánét, Tompa Árpádné, Kovács Mórcznét, Pálffi Károlynét, Lestyán Margit kisasszonyt stb. Ékszerre leányok voltak: Jánosi Sarolta, Pünkösti Gizella, Kovács Valéria, Vajda Nagy Zoltán, Lendvai Imre és Pálffi Jenő. A férfiak közül a már emlitetteken kivül ott laltuk: Dr Lengyel Árpádot, Tompa Árpád főreálisk. tanárt, dr Kovács Móricz ügyvédet, Jéger József gyógyszerész, Farczády Lajos, Szellósi Ferenczet stb. A gazdai tisztet Jakabházi Gábor teljesitette igen ügyesen. Az esküvő után a helybeli kaszinó helyiségében fényes lakoma következett, hol a pezsgő ünnepélyes köszöntése Pünkösti Gyulánét, Jánosi Gyulánét, Tompa Árpádnét, Kovács Mórcznétt, Pálffi Károlynét, Lestyán Margit kisasszonyt stb. Köszöntik

hozzám haladéktalanul jelentsék be, hogy a bérlőkkel tárgyalásba bocsátkozván, az átengedésre reá birni megkisértsem. 8. Székely-Keresztur, Fiátfalva, Bethfalva, Magyar-Felek és Szederjes községekre és Székely-Udvarhely városra, miután az italmérés és fogyasztási adókat az államkincstártól közvetlenül maguk bérelték ki, ezen intézkedés nem vonatkozik. A községi elöljárókat utasitom, hogy az 1—7. pont alatt felsoroltakat a fogyasztó közönségnek minél szélesebb körben tudomására hozzák. Sz. Udvarhely, 1896. február 18-án. Ugron János, alispán.

Sz. 3230—96. alisp Valamennyi község elöljáróságának és Székely-Udvarhely város polgármesterének. Azonnali közzé tétel végett értesitem, hogy a styriai cs. k. helytartóság f. évi jan. 31-én 3477. sz. alatt kelt hirdetménye szerint, kérődzőknek Magyarország területéről Styriába való bevitelét további intézkedésig, megtiltotta. Sz.-Udvarhelytt, 1896. febr. 13. Ugron János, alispán.

Sz. 3343—96. alisp. Valamennyi község elöljáróságának és Sz.-Udvarhely város polgárm.-nek. Azonnali közzé tétel végett értesitem, hogy N.-Küküllővármegye Dános községében a rühkór járványosan fellépvén, a zárlat elrendeltetett. Sz.-Udvarhely, 1896. febr. 13. Ugron János, alispán.

Orsz. m. kir. statisztikai hivatal. Másolat. 378. eln. sz. Valamennyi vármegye és városi törvényhatóságnak. Több törvényhatóság részéről kérdés merülvén fel az iránt, hogy a belügyminiszter ur ő nm. által a törvényhatósági nyomtatványok és sokszorositásoknak az orsz. m. kir. statisztikai hivatalhoz való beküldése tárgyában f. évi jan. 9-én 98772 -II—95. sz. a. kibocsátott magas körrendelet miképen értelmezendő, van szerencsém a tek. törvényhatóságot értesiteni, hogy az orsz. m. kir. statisztikai hivatal könyvtára részére általában bármely hivatalos jellegü nyomtatvány és sokszorositást szivesen veszek s kérem azok beküldését, kivéve az egyes miniszteriumok vagy más hatóságok körrendeleteinek másolatait — miután azok közvetlenül beérkeznek a hivatalhoz — továbbá a fogalmazási ivek mintáit és a rendőri vagy katonai körözvényeket, a melyek általánosabb érdekkel vagy maradandóbb becscsel egyáltalában nem birnak. Különösen felkérem ellenben, hogy az esetleg sokszorositott alispáni, illetve polgármesteri jelentéseknek, közgyülési jegyzőkönyveknek, virilisták és képviselőválasztók jegyzékeinek, szabályrendeletek, zárszámadások és más fontosabb iratoknak egy-egy példányát az orsz. m. kir. statisztikai hivatalhoz megőrzés végett mindenkor beküldeni sziveskedjék. Budapesten, 1896. jan. 30. Az orsz. m. kir. statisztikai hivatal igazgatója. Jekelfalusy s. k. min. tanácsos. Sz. 2704—96. alisp. Tek. kiadóhivatalnak Helyben. Kapcsolatba idei 1280. sz alatti intézkedésemmel, tudás és ahhoz alkalmazkodás végett kiadom. Sz.-Udvarhely, 1896. febr. 9-én. Ugron, alispán.

Tájékoztatás a földmüves- és munkásnépnek az ezredéves kiállitás és a fő- és székváros megtekintése céljából tervezett tömeges felrándulásai tekintetében. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur, mint az ezredéves kiállitás orsz. bizottságának elnöke, messzemenő könnyitésekkel ohajtván lehetővé tenni az ország földmüves- és munkásnépének az ezredéves kiállitás és a fő- és székváros megtekintését, elhatározta, hogy a nagyobb tömegekben felrándulók részére: a) a m. kir. államvasutak és ezeknek üzemében álló vasutak vonalain 50 százal.-nyi mérséklést engedélyez a zónarendszerü személydijszabásszerinti III. oszt. menetjegyárakból, továbbá intézkedik, hogy a nem állami kezelés alatt álló vasutak vonalain, nemkülönben a gőzhajózási társaságok által fenntartott személyjáratokon hasonértékü kedvezmények adassanak; b) ezer személy befogadására, katona-ágyakkal felszerelt barakkot épittet a kiállitás közelében és ebben 10 krért nyujt egy-egy személynek 1—1 napra szállást; c) a barakkal kapcsolatosan népkonyhát állit és ebben 10 krért ad egy tál meleg ételből álló ebédet vagy vacsorát; d) dijmentesen megfelelő számu és nyelvismerettel biró kalauzokat bocsát az érkező csoportok rendelkezésére, kik hivatva lesznek a csoportokat egész időzésük alatt a szükséges felvilágositásokkal és magyarázatokkal támogatni és kisérni; e) 20 krra mérsékelt belépti jegyeket adat ki a kiállitásra; f) jegyfüzeteket hozat forgalomba a kiállitás igazgatósága utján, melyekben a menettérti jegy, szállásutalvány, a kiállitásba való belépésre jogositó jegyek az ebéd-, illetve vacsorajegy együtt foglaltatik s melyekért a dijfizetés egyszerre és egy összegben történvén, az utazás kényelme biztosittatik. Ezen felsorolt kedvezmények mellett lehetővé válik az, hogy a XIV. zónához tartozó vidéken lakó egyén 2 napi tartózkodásra egészben 5 frt, a VIII. zónához tartozó vidékek lakossága (az élelmezést, szállást, beléptijegyet is beleértve) 3 frt költséggel teheti meg az utazást Budapestre és vissza. A tömeges felrándulásokat a törvényhatóságok élén álló főispánok, mint a kiállitás kerületi és helyi bizottságának elnökei, az e czélra alakitott bizottság avagy a közigazgatási tisztviselők közremüködésével szervezik. A résztvevők előjegyzése, a részvételi dijak beszedése, a jegyfüzetek kezelése és kiosztása, a felrándulás időpontjának, az utazás programmjának megállapitása, vármegyénként vagy ezeken belül körzetenként a főispán, illetve a közremüködők által eszközöltetik A kirándulásban nők és gyermekek is vehetnek részt; gondoskodás fog történni arról, hogy a nők külön barakk osztályban helyeztessenek el. A kiránduló csoport az intézők által kijelölt vezetőkkel együttesen utazik a fő- és székvárosba s ugyanazon vonattal hagyja el Budapestet. A kirándulók külön vonatot is vehetnek igénybe, ha az egészben fizetendő menetdij által a megteendő ut minden kilómétere után 2 frt 40 kr biztosittatik a m. kir. államvasutnak. Ezen határozmány alól az igen távol fekvő állomásokról utazó csoportokkal szemben és ha a kirándulók száma az 500 at eléri, a kereskedelmi m. kir miniszter urtól esetről-esetre kikérendő engedély alapján, kivételek is lesznek tehetők. Az egész csoportnak a tartózkodás egész ideje alatt való együttmaradása feltétlenül kötelező. A kirándulókat érkezésüknél a kiállitás kalauzai fogadják és kisérik szállásukra, onnét a kiállitásba. A délutáni órák a város nevezetességeinek megtekintésére lesznek forditandók. Gondoskodás történik arról, hogy azok, kik a szinházakat látogatni akarják, azt kalauzok kiséretében, kivételes áron kiadandó jegyekkel tehessék. Mindenkinek, a ki ezen kulturpolitikai szempontból jelentékeny országos mozgalomban tevékenykedni ohajt, a ki a nép érdekeit a szivén viselvén, a tömeges kirándulások eszméjét terjeszteni ohajtja: a kiállitás kerületi és helyi bizottságai és első sorban a törvényhatóságok élén álló főispán és ennek megbizásában eljáró közigazgatási tisztviselők készséggel fognak a további részletekre nézve felvilágositásokkal szolgálni. Budapest, 1896. január hóban. Az ezredéves orsz. kiállitás igazgatósága. — Sz. 97—96. főisp. Azon felhivással teszem közzé, hogy ezen kedvezmények mellett a kiállitáson részt venni szándékozók, Székely-Udvarhelytt a rendőrfőkapitány, járásokban a főszolgabiróknál folyó évi április 19 ikéig jelentkezhetnek. Sz.-Udvarhely, 1896. febr. 10 én. Mikó Arpád, főispán.

Szám: 1694—1895. kj.

Árverési hirdetmény.

Alolirt község elöljárói közhirré teszik miszerint a Felső-Boldogfalva község tulajsdonát képező 17 falusi havasi arány rész, **1896. márczius 9-én,** d. e. 10 órakor a legtöbbet igérőnek, a községházánál nyilvános árverésen el fog adatni a 209—1896. trhb. számu határozat alapján.

Feltételek:

1. Kikiáltási ár 300 frt

2. Árverezők 10%-át bánatpénzül letenni tartoznak.

3. Legtöbbet igérő a vételárt tartozik azonnal fizetni és mindenféle bélyeg és eljárási költséget hordozni.

Belső-Boldogasszonyfalván, 1895. évi deczember hó 21-én.

László József, körjegyző. 2—3 **Demeter István,** községi biró.

HIRDETÉSEK.

BÁLI ÉS MINDEN NEMÜ CZIPŐK

a legcsinosabb kiállitásban és olcsó árak mellett — **tisztán kézi munkával előállitva — nők, urak és gyermekek** részére állandó raktáron vannak az **„Első székely czipőraktár szövetkezet“-nél** (Székely-Udvarhely „Böriparszövetkezet“ üzlethelyisége). 5—25

Vidéki megrendelések mérték, vagy egy viselt czipő beküldése után pontosan teljesitve lesznek.

Kiadó szállás.

A szombatfalvi utczában, Keszler-féle ház emeletén 5 szoba, konyha stb. Szent-György naptól kiadó. Értekezhetni Doros György urral. 1—2

Fenyőhidgerendák kerestetnek.

A segesvár-szentágotai vasut épitéséhez következő 30/30—30/35 czm. keresztmetszetü fenyőfagerendák szükségesek:

					Folyóméter
6	drb	14,0	m. hosszu		84.
18	„	12,0	„	„	216.
6	„	13,4	„	„	80.4
12	„	13,0	„	„	156.
18	„	11,0	„	„	198.
6	„	9,6	„	„	57,6
54	„	9,1	„	„	491,4
4	„	9,1	„	„	32,4
24	„	7,6	„	„	182,4
				Összesen:	1500 folyóméter.

Az ezen faanyagok szállitására vonatkozó ajánlatok hozzánk Segesvárra mielőbb beküldendők. A szállitást vasuttársulatunk fizeti és az árak a legközelebb eső vasutállomásra szállitva, wagonba rakva számitandók. **Segesvár-szentágotai vasut igazgatósága.** 2—2

KÖHÖGÉS,

elnyálkásodás és rekedtség ellen igen jó háziszer a Réthy-féle

PEMETEFŰ-CZUKORKA, 5—5

mely a köhögést csillapitja és a nyálkát feloldja. Kellemes íze folytán a **gyermekek is szivesen veszik.** Egy doboz **ára 30 kr.** Kapható **Székely-Udvarhelyen Solymossy János gyógyszertárában** (Kossuth-utcza). Oly helyekre, hol raktár nincs, 1 frt 50 krért 5 dobozt bérmentve küld **Réthy Béla B.-Csabán.**

ÁLLANDÓ NAGY RAKTÁR

a legjobb minőségünek ismert

Singer varrógépekből.

70 frttól 100 frtig árusitják utazó ügynökök a rosz minőségü varrógépeket.

Mi ajánljuk az „ADRIA“ magyar varrógépgyár kitünő családi varrógépeit, **30 forintért, szabó- és czipész-gépeit 42 frtért, a világhirü durlachi Gritzner-gyár családi varrógépeit 40 frtért, szabó- és czipész-gépeit 50 frtért, készpénzfizetés mellett,** csekély árfelemeléssel részletfizetésre is. Feltétlen jótállás!

Nagy választék a legjobb minőségü aczél váltóekékből és tartozékaiból.

Gyertyánffy Jónás fiai vaskereskedése Székely-Udvarhelyt. 2—0

Nyomatott a kiadótulajdonos: Betegh Pál könyvnyomdájában, Székely-Udvarhelyt. 1896.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.